

ATALARDAN BİR DİN GELİR BİZLERE

Allah'ın indirdiğine alternatif olarak takip ettiğiniz her yol sizin kendi dininizdir. İşte buna atalar dini denir.

Bakara Suresi'nin 170. ayetinde Allah Teala şöyle buyurur: "Onlara: 'Allah ne indirmişse ona uyun' dense, 'Hayır! Biz atalarımızın yoluna uyarız' derler. Peki, ya ataları akıllarını bir şeye çalıştırmamış ve doğru yolu da bulamamışlarsa?!" (Bakara Suresi 2/170)

Benzer bir ayet de şöyledir: "Onlara Allah'ın indirdiğine ve Elçisine gelin dense; 'atalarımızda gördüğümüz bize yeter' derler. Ya ataları bir şeyi bilememiş ve doğruyu bulamamışlarsa?" (Mâide Suresi 5/104)

Bu ayetleri okuduğumuz zaman zihnimizde canlanan atalar, tarih içerisinde sözlerini söylemiş, eserlerini bırakıp göçmüş alimler olabilecekleri gibi, içinde yaşanılan kültürel

birlikteliğin, ailenin, aşiretin, boyun, isimleri bilinen, bilinmeyen eskileri de olabilirler. Hatta atalar deyince devlet büyükleri ve ileri gelenleri de anlaşılıp hatırlanabilir. Kim olurlarsa olsunlar, ortak paydaları sözlerinin kabul edilmiş olması, itibar görmüş ve etki bırakmış olmalarıdır. Öyle ki Allah'ın indirdiğine alternatif olabilirler.

Bu ataların uygulamaları da Allah'ın daha evvel indirdiği bir kitaba dayanıyor olabilir. Ancak bunların, tarih boyunca ve bugün olduğu gibi, Allah'ın indirdiğine sadık kalınmaması neticesinde tamamen değişmiş ve bozulmuş uygulamalar olma ihtimali hayli yüksektir. Zaten ayetlerde ataların uygulamalarına uymak kınanmıyor; o uygulamaların Allah'ın

indirdiğine uyup uymadığının sorgulanmaması ve olduğu gibi kabul edilmesi kınanıyor.

Yine bu atalar bizim için çok değerli, üzerlerine toz kondurmak istemediğimiz, hatta belki aynı soydan olmakla övündüğümüz büyük zatlar olabilirler; ancak eğer bize miras bıraktıkları uygulamalar Allah'ın indirdiğine uygun değilse Allah onlar için "ya akıllarını çalıştırmamış", "ya doğru yolu bulamamış", "bir şey bilememiş" ifadelerini kullanmaktadır. Bu ifadelerin biraz argo ama daha net ve belki de günümüzde daha etkili olarak anlaşılacak karşılıklarını sanırım herkes anlamıştır.

Ayetlerden şunu da rahatça anlayabiliyoruz: Allah'ın indirdiğine alterna-

tif olarak takip ettiğiniz her yol sizin kendi dininizdir. İşte buna atalar dini denir. Bu manada, yaşam tarzınız sizin dininiz ile ilgili ip uçları taşımaktadır. Tartışmasız doğru kabul ederek ortaya koyduğunuz uygulamalar sizin dininizi oluşturur. Sizin onlara din demiyor olmanız önemli değildir.

Ayetlerden ortaya çıkan diğer önemli nokta da dinin vicdanlarda yaşanamayacağı, hayatın ta kendisi olmak zorunda olduğudur. Yani siz ister adına din deyin ister başka bir şey, izlediğiniz yol, Allah'ın indirdiği ile farklılık göstermemelidir. Bu nedenle de hayatın her anındaki uygulamalarınız ve yaşam biçiminiz Allah'ın indirdiği ile çelişmemek durumundadır. O halde demek ki sadece ölüm ve doğumlarda ya da uydurulmuş özel günlerde hatırlanan bir din olamaz. Buna din denemez.

Hangi Atalar?

Bu yazımızda "ataları" biraz da günümüz açısından değerlendirecek, bugünkü modern Müslümanın atasının yukarıda saydığımız, hemen aklımıza gelenler dışında başka yerlerde de aranması gerektiğini görmeye çalışacağız.

Öncelikle, Kur'an ayetlerini sadece dini hassasiyeti olan ailelerde yetişmiş kişilerin okuduğu düşüncesini artık bırakmamız gerekiyor. Allah'a sonsuz şükürler olsun ki bugün O'nun kitabını okuyanlar arasında çok farklı

ortamlarda yetişmiş kişiler de mevcuttur. Özellikle ülkemizde, birkaç kuşaktır seküler dünya görüşüne sahip ailelerin evlatları da Kur'an'la buluşmaktadır. Bu tarifile kast edilenler; dinin gündemlerinde yer almadığı, daha çok cumhuriyet döneminde ortaya çıkmış, batı etkisindeki ailelerdir. Bu gibi aileleri seküler kelimesiyle değil de kendilerini vasıflandırmada sıkça kullandıkları (tırnak içinde) "modern", kemalist, çağdaş veya benzeri pek çok kelimeyle de tarif etmek mümkündür. Bunlardan hangisi oldukları, yazının konusu olmadığı gibi bizleri ilgilendiren bir konu da değildir. Mühim olan, anlatılmak istenenin anlaşılmasıdır o kadar.

Eğer böylesi ortamlarda yetişip Kur'an'ı bir vesile ile okuma fırsatı bulmuş, İslam'ı kaynağından öğrenmeye çalışan kişilerin sayıları az ise, ki umarım öyle değildir, bunun günahı kendine Müslüman diyenlerindir.

İşte böyle bir ortamda yetişmiş kişi Bakara Suresi 170. ayeti okuduğunda ne düşünecektir? Yani onun atası kimdir? Kimin sözünü tartışmasız olarak hayat tarzı edinmiştir? Kimlerin düşüncelerini benimsemiş, sorgulama gereği duymamış, hatta tabulaştırmıştır? Geleneksel Müslüman ailelerin içerisinde hüküm sürmüş olan hurafelerden uzak kalmış bu kişinin hiç mi hurafesi yoktur? Ya da bu kişinin "atalar dini" diyebileceği bir dini hiç olmamış mıdır? Bu kişi öldüğünde geride bırakacağı çocuğunun atası kim olacaktı? Atalarından bu kişilere bir din gelmiş midir? Yoksa bu ayetler bu kişilere hitap etmiyor mudur?

Aslında bu soruların cevabı yine ayetlerde yer almaktadır. Daha kolay görebilmek için Bakara Suresi 170. ayeti diyalog haline getirelim:

- Allah ne indirmişse ona uyun!

- Hayır! Biz atalarımızın yoluna uyarız.

- Ya atalarınız akıllarını bir şeye çalıştırmamış ve doğru yolu da bulamamışlarsa?

- ...

Hukukunu, bilim dediğini, ekonomisini, yönetim ve sömürü şeklini, hatta Allah'ın dinine bakışını "mükemmel" kabul ederek ithal ettiğimiz batı, aslında İslam aleminin en büyük ilahıdır.

O halde kim olursa olsun, kişi eğer Allah'ın indirdiğine uymamış ise ortada bir sorun olduğu anlaşılıyor. Yani atanızın kim olduğu değil, uyduğunuz yolun Allah'ın yolu olup olmadığıdır önemli olan.

Öyleyse yukarıda bahsettiğimiz modern çağın insanı da bu ayeti okuduğunda Allah'ın indirdiğinden ayrı olarak takip ettiği yola bakmak durumundadır: Sanki Allah'ın emriymiş gibi doğru kabul ettiklerine ve bu kabullerine göre dizayn ettiği hayatına...

Konuya buradan bakınca görülür ki bugün böyle bir kişinin ataları aslında saymakla bitmez. Bunların en başında batı medeniyeti (!) gelmektedir. Kendisine muasır medeniyetler olarak yutturulmuş sahte tanrılar... Elbette muasır medeniyetler kazığını yutturan "atalar"ın bizzat kendileri de hemen ardından gelirler.

Atalardan bir diğeri bilim adamlarıdır. Bilim, Allah'tan başkasını ilahlaştırmada oldukça etkili bir araçtır. Hatta öylesine etkilidir ki bugün, yukarıda tarif ettiğimiz tarzda

bir hayata sahip kişi, kendisine bilimsel gerçek olarak sunulanlar içerisinde pek çok hurafe, yalan ve dogma bulunduğunu ve hatta bunların hayatındaki belki de en büyük sömürü kaynağı olduğunu fark etmemiştir bile. (Oysa Kur'an, insanların din ve bilim kullanılarak sömürüldüklerini bildirmektedir.!) Hatta "bilimsel" olduğu söylenen konularda, iddia sahiplerini öylesine tartışılmaz kabul etmiştir ki onların verdiği kadarına sahip olduğunu, onların gösterdiği kadarını gördüğünü düşünmez. İşte asıl kölelik budur. (Sırf bu yüzden bile Müslümanların bilimsel gelişmeyi Kur'an'a göre yaşamayanlara bırakmış olmaları asla kabul edilemez. Tıpkı Kur'an'dan bağımsız bir bilim düşünülemez gibi.)

Çağdaş (!) insanın ataları ve dinleri bunlarla sınırlı değildir. Daha pek çok tartışılmaz görülen düşünce, akım, felsefe, önder, lider de bunlara eklenebilir.

İşte bu sebeplerden dolayı bu ayetleri okuduğumuzda "atalar" dini olarak sadece günümüze ulaşmış yanlış İslam algısını anlıyor olmamız yeterli değildir. Bugün kendisine Müslüman diyenler en az tasavvuf ve tarikatlar kadar kabul edilemez olan batı taklitçiliğini, onun getirisi olan ve yukarıda saydığımız diğerlerini bir iman problemi olarak değerlendirmek zorundadırlar. Aslında buna taklitçilik demek de yapılan eylemi olması gerektiği gibi anlatmaya yetmemektedir. Gerçekte olan şey, düpedüz ilah edinme ve köleliktir.

"Belki yardımları olur diye, Allah'tan önce ilahlar edindiler.

Oysa onların bunlara yardıma güçleri yetmez. Ama bunlar onlar için hazır askerdirler." (Yasin Suresi 36/74-75)

Elinde Kur'an olduğu halde batıdan kendi uydurdukları hukuku "belki yardımları olur diye" ithal etmiş bir toplumun Allah'tan başkasına kul olduğu açıkça ortadadır. Zaten Allah'tan başkasına kul olmak bu değilse, ya nedir?

Hukukunu, bilim dediğini, ekonomisini, yönetim ve sömürü şeklini, hatta Allah'ın dinine bakışını "mükemmel" kabul ederek ithal ettiğimiz batı, aslında İslam aleminin en büyük ilahıdır! Müslümanların da onlar için birer hazır asker olduklarını görmeyen kalmış mıdır?

Bizde erkeklerin birden fazla kadınla evlenmesi yasaktır ama evlenmemesi koşuluyla sayısız kadınla birlikte olmasına hukuki bir engel yoktur.

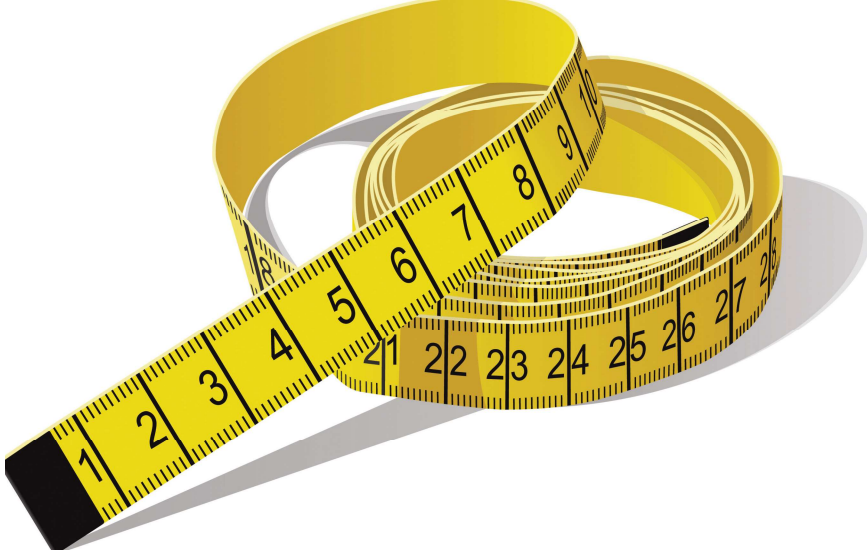
Burada üstad Mevdudî'yi anmak gerekir. O; şöyle söylemektedir. "Her ne zaman bir beşer bir kanun hazırlasa; o kanunun özünde, o kişinin insan hayatına vermek istediği biçime göre belirlenmiş bir ahlak ve kültürün özeti vardır. Benzer olarak o kişi bir kanunu ilga ettiğinde, sanki iptal ettiği kanunun dayandığı ahlaki ve sosyal felsefeyi geçersiz kılar."²

Esasen insana nisbetle hukuk, suya nisbetle bardak gibidir. Su, dolduğu bardağın şeklini alır. Kanunu hazırlayan da içine koyacağı insanın alacağı şekli belirlemiş olmaktadır. Bu nedenle bir insana başka bir insanın şekil vermesi asla kabul edilemez. İnsan ancak kendisini yaratanın vereceği şekle razı olabilir. Bu da O'nun koyduğu hukuka göre yaşamakla olur. Çünkü kendisini en iyi tanıyan O'dur.³ Fitratını O belirlemiştir. Bu nedenle de kitabında, belirlediği bu fitratı "din" olarak tarif etmektedir.⁴

Bütün bunlardan sonra şu soruyu soralım: Seküler bir ailenin bu ülkede doğmuş bir evladı kendisine "Allah'ın indirdiğine uy" dediğinde "ben babamdan, dedemden ne gördüysem ona uyarım" diye karşılık verirse, kast et-

tiği nedir? Yani babasından ne görmüştür?:

“Benim babam batının dediğinin dışına çıkmadı. Benim atam onların kanunlarını aynen kabul edip uyguladı. Benim dedem onların kurduğu ekonomik sistemin içinde yaşadı. Benim annem onların giyindiği gibi giyindi. Hatta babamla onların istediği şekilde boşandılar. Boşanmalarına ailemizi hiç tanımayan ve hakim denilen bir kişi izin vermediği için 3 yıl daha evli ve ayrı yaşadılar. Bu sürede başkaları ile birlikte olmalarına hiçbir engel olmadığı için onlar da öyle yaptılar. Bizde erkeklerin birden fazla kadınla evlenmesi yasaktır ama evlenmemesi koşuluyla sayısız kadınla birlikte olmasına hukuki bir engel yoktur. Babamın bana ve kardeşlerime neyi miras bırakabileceğine onlar karar verdiler. Soframızda onların içkileri içildi. Her yıl bir çok günü onlar gibi kutladık. Amcam onların safında onların düşman dedikleri kişilere karşı savaştı. Ben onların kurguladıkları bir eğitim sisteminin

içinde eğitim görüyorum. Neyi, nasıl öğrenmemi istiyorlarsa onu öğreniyorum. Üstelik biliyor musun, alışveriş de tıpkı faizli işlem gibiymiş! Yani ben büyüklerimden ne gördüysem ona uyuyorum. Bana yeni icat çıkarma!” İşte bu kişinin vermesi muhtemel olan karşılıkların bir bölümü... Ne yazık ki bugün durum tam da böyledir. Hatta bundan kat kat fazlasıdır. Elinde Kur’an bulunan bir toplumun yeryüzünün en hür toplumu olması, tüm in-

sanlığa hürriyeti öğretmesi gerekirken Allah’tan başkasına bu kadar gönülden kul olması nasıl kabul edilebilir? Bu gönüllü kulluk o kadar ileri gitmiştir ki bugün kadınlarımızın güzellik tanımlarını bile sözüm ona hakim güçler yapar olmuştur. Kadının ideal vücut ölçülerini bile on-

Uzunca bir süredir, bikişli kadının giyinik, iç çamaşırılı kadının çıplak olduğu konusunda kendine Müslüman diyen büyük bir kesimin hiçbir şüphesi yoktur.

lar belirlemişlerdir. Bu ölçülere sahip olmaları için yapmaları gerekenleri de çeşitli yollarla satmaktadırlar. Bunu kendi halklarına yapmaları çok normal ama elinde Allah’ın kitabı

bulunan toplumlara yapabiliyor olmaları içler acısıdır. Oysa onların kendi halklarını da bu kölelikten kurtarması gerekenler, Müslümanlar olmalıydılar.

İnsan bir kere Allah’tan başkasına gönüllü kulluk etmeye alışmaya görsün; neleri doğru kabul edeceğini hayal bile edemezsiniz. Mesela; uzunca bir süredir, “bikişli kadının giyinik, iç çamaşırılı kadının çıplak” olduğu konusunda kendine Müslüman diyen büyük bir kesimin hiçbir şüphesi yoktur. Vücudun alt kısmına yapışan bir

giysiye etek veya pantolon altına giyince çorap, tek başına giyince tayt olduğuna iman etmiş büyük bir topluluk da bugün kendine Müslüman demektedir. Müslüman kelimesinin kavramsal karşılığı değil de “teslim olmuş kişi” manası alınırsa iddiaları doğrudur. Kendilerine doğru olduğu söylenene teslim olmuş Müslümanlar!.. Ancak Allah’ın Müslüman dediği kişiler, Allah’ın doğru dediği mutlak gerçeklere teslim olan kişilerdir.

Günümüz Müslümanlarının “Kur’an okumak” dedikleri o tuhaf eylemlerle ayetleri anlamaları ve hayata taşımaları mümkün olma-

mıştır. Oysa Rabbimiz bizleri bütün bunlara karşı uyarmıştır:

“Müminler! Sizden olmayanları içinize sokmayın; sürekli sıkıntı verir, sizi bitirecek şeyleri isterler. Nefretleri ağızlarından belli olur. İçlerine gömülü olanı ise daha büyüktür. Eğer aklınızı kullanırsanız onların belirtilerini size tam olarak açıkladık.”

"Bakın!.. Siz öyle kimselersiniz ki tutar onları seversiniz, oysa onlar sizi sevmezler. Siz bu Kitabın tamamına inanırsınız ama onlar sizinle karşılaşınca "inandık" der; kendi başlarına kalınca da nefretlerinden tırnaklarını yerler. Onlara de ki "Nefretinizden çatlayın!" Allah onların içini bilir."

"Size bir iyilik dokunsa bu onları fenalaştırır. Başınıza bir kötülük gelse ona da sevinirler. Ama sabreder ve iyi korunursanız onların tuzaklarının size bir zararı olmaz. Çünkü Allah onların yaptığı her şeyi kuşatmaya almıştır." (Âl-i İmrân Suresi 3/118-120)

- İşte rabler edindiğimiz, kanunlarını, hayat tarzlarını be-nimsediğimiz kişiler bunlardır. Yapmamız gereken, yer-yüzünde büyük bir kesimin aç kalması pahasına zenginleşmiş olan bu medeniyetlere (!) kul olacağımıza, onlara da Allah'a kul olarak özgürleşmeyi öğretmek olmalıydı.

- *"Aklınızı kullanırsanız belirtirini size açıkladık"...* Buradaki akli kullanma öncelikle "sana ait olduğunu ve inandığını söylediğin kitabı okursan" vurgusu taşımaktadır. Çünkü sözü edilen açıklama ayetlerle yapılmıştır. O halde açıklamayı anlamak gerekmektedir. O halde okumak anlamaktır. Anlamak uygulamaktır.

- *"Bakın!.. Siz öyle kimselersiniz ki tutar onları seversiniz, oysa onlar sizi sevmezler."* Sevgi hak edene verilir. Müslüman elbette sevgi dolu olmalıdır ama gerektiği şekilde ve hak edenlere. Bunun anlamı herkese kin beslemek değil şüphesiz. Bilakis, dikkatli olup iyi hasletlerimizin suiistimal edilmesine izin vermemektir.

- *"Siz bu Kitabın tamamına inanırsınız"...* Kitaba değil, "kitabın tamamına" inanmak gerekiyor, yani aslında kitabın tamamını uygulamak ve yaşamak gerekiyor. Aksi halde inanmak sadece hoş ve boş bir laf.

- *"Bizimle karşılaştıklarında"* onlar da "inandık" diyorlar-mış. O halde iki taraf da aslında inandık diyor. Ama bir taraf inandığını yapıyor. İman sanılanın aksine dogmatik bir kabul değildir. İman etmek, güvenmek demektir. "Allah diyorsa tamam" diyebilmektir. Bunu lafta herkes söyler. Güvenini ispat etmek, güvendiğini söylediğin şeyi yapmakla mümkündür.

- *"... Ama sabreder ve iyi korunursanız onların tuzaklarının size bir zararı olmaz. ..."* Müslümanların, sabrın otu-

rup beklemek değil, şartlar ne olursa olsun doğruları yapmaktan şaşmamak olduğunu öğrenmeleri şarttır. Allah'tan başkasına kul olmazsak yani şirkten korunursak kimsenin tuzağının bize zarar veremeyeceği açıktır.

Konumuzun iki ana ayetinden biri olan Mâide Suresi 104'ün devamındaki ayet mü'minlere muhteşem bir öğüt niteliğindedir:

"Müminler kendinize bakın. Siz doğru yolda olduktan sonra sapmaların size zararı olmaz. Hepinizin dönüşü Allah'adır. O, yapıp ettiğiniz şeyleri size bildirecektir." (Mâide Suresi 5/105)

Rabbimiz bize yapmamız gerekeni de söylemiştir. Herkes kendisinden sorumludur. Başkalarının ne yaptıkları, nasıl yaşadıkları, Allah'ın indirdiğinin yerine neyi tercih ettikleri bizi ilgilendirmemektedir. Önemli olan bizim neyi tercih ettiğimizdir.

Çare Allah'ın Müslüman dediği kişiler olmak ve Allah'ın "Müslüman" dediği kişiler olarak ölmektir. Müslüman olmak yani Allah'ın indirdiğine teslim olmak, Kur'an'da dört ayrı yerde ölene kadar korunması gereken bir özellik olarak dile getirilmektedir⁵. O halde bu konuda ömür boyu hassasiyet göstermek gerektiği ortaya çıkmaktadır. Demek ki Müslüman kalmak, Müslüman olmaktan daha zordur:

"Ey inananlar! Allah'tan nasıl çekilmek gerekiyorsa öyle çekinin. Son nefesinize kadar Müslüman kalın!" (Al-i İmrân Suresi 3/102)

Hedef Müslüman ölmek değilse, Müslüman olmak anlamsızdır.

Notlar:

1. Bkz. Tevbe Suresi 9/34
2. Ebu'l A'la Mevdudi – Gelin Müslüman Olalım – Tüm Eserleri 3 - Düşün Yayınları-Sayfa 25
3. Bkz. Mülk Suresi 14. ayet
4. Bkz. Rum Suresi 30. ayet
5. Bakara Suresi 2/132, Al-i İmrân Suresi 3/102, Araf Suresi 7/126, Yusuf Suresi 12/101